

COVID-19 SALGININDA GÜNCEL DURUM HAKKINDA AÇIKLAMA

Dünyada ve Türkiye’de Omikron varyantının baskın hale gelmesi ve olgu ölüm hızlarının azalması, aşılamanın yaygınlaşması ve tedavide ümit veren gelişmelerle birlikte pandeminin seyrine ilişkin olumlu senaryoların öne çıktığını, “tünelin ucunda ışığın görüldüğü” yorumlarının arttığını gözliyoruz. Ancak, felaket senaryoları kadar, iyimserliğe dayalı senaryoların da sadece olasılıklara dayalı olduğunu ve buna bağılı gevşemenin çok tehlikeli olduğunu vurgulamak istiyoruz.

Henüz, pandemide rahatlama dönemine girmiş değiliz. Omikron olgularının hızlı yayılımı ile olgu sayıları çok yüksek seviyelere ulaşmıştır ve buna bağılı olarak hastaneye yatış ve ölüm sayıları artmaktadır. Her gün, açıklanan verilere göre 200 ün üzerinde COVID-19’a bağılı ölüm meydana gelmektedir. Ülke genelinde pandemi öncesine kıyasla ölümlerde artış, yani fazladan ölümler dikkate alındığında gerçek sayılar bunun en az iki veya üç katı düzeyindedir. Ölümlerin normalleşmesi, insan hayatının değersizleşmesi kabul edilebilir değildir. Bu ölümlerin büyük çoğunluğunun önlenabilir ölümler olduğunu biliyoruz. Ayrıca, COVID-19 pandemisini normalleştirmek üzere grip ile benzerliğinin ileri sürülmesi, bu iki hastalığın farklı epidemiyolojik özellikleri ve tedavi olanakları dikkate alındığında, gerçeği yansıtmamaktadır.

Omikron varyantı ile birlikte virüsün bulaşma özellikleri farklılaşmış ve buna dayalı olarak temaslı izlemi, PCR taraması gibi uygulamalarda değişiklikler olmuştur. Bu değişikliklerin başka ülkeler örnek gösterilerek yapılması uygun değildir; çünkü ülkeler kendi epidemiyolojik özelliklerine dayalı olarak farklı uygulamalar yapabilmektedir. Türkiye’de bu gibi değerlendirmeleri yapabilmek için veriler eksik ve veri güvenilirliği tartışmalı olduğu için, ayrıntılı değerlendirme yapmak güçtür. Bu değerlendirmeler olmadan Sağlık Bakanlığı tarafından temaslı taramasından toptancı bir yaklaşımla vazgeçilmesi, aşısızlara yönelik çok az sayıdaki kısıtlamanın da kaldırılmasıyla birlikte bulaşmaların önünün tamamen açılması anlamına gelmektedir. Bu, özellikle kronik hastalığı olan ve 65 yaş üzeri nüfus grupları açısından tehlike oluşturmaktadır. Bu gruplar ilk aşılanan, dolayısıyla bugün etkinliği çok düşük olduğu bilinen inaktif aşılarla aşılanan gruplardır ve ne kadarının hatırlatma dozlarının yapıldığı bilinmemektedir. Bu gruplarda hastaneye yatış ve ölümlerin yüksek sayıda olduğu dikkate alınarak, korunmalarına yönelik özel stratejiler acil olarak uygulamaya girmelidir.

Sağlık Bakanlığının COVID-19 verilerini ayrıntılı olarak paylaşması, bilimsel değerlendirmeye açması gereklidir. Olguların ve ölümlerin il ve ilçelere göre dağılımları, demografik özellikleri, aşıluluk durumları ve hangi aşı şemasına göre aşılandıkları açıklanmalıdır. Veri kalitesi, çeşitliliği ve şeffaflığı artırılmalıdır. Salgının yayılım dinamiklerinin ortaya konması, kontrol önlemlerinin planlanması ve yeni gelişmelere uygun düzenlemeler yapılması buna bağılı olmalıdır.

Aşı başlıca salgın kontrol araçlarından biridir. Aşısız grupların aşılınması ve eksik aşılıların aşılarının tamamlanması için Sağlık Bakanlığı etkili bir çalışma yürütmelidir. Eksik aşıluluk tanımının kapsamı genişletilmeli ve hatırlatma dozları yapılmamış olanlar eksik aşılı kabul edilmelidir. Aşısız ve eksik aşılılara yönelik kısıtlamalar, kaldırılmak yerine artırılmalıdır. Aşı karışıklığını bilinçli olarak körükleyen kişi ve gruplara yönelik etkili önlemler alınmalıdır. Aşı tereddüdünün önlenmesi için toplumla iletişim stratejileri iyileştirilmelidir.

Aşı çok değerli bir salgın kontrol aracıdır. Bireysel korunma tedbirleri de en az aşı kadar önemli salgın kontrol araçlarıdır. Ancak bu araçlar kamu otoritesince alınması gereken diğer önlemleri almamanın ve böylece salgını katlanılabilir bir seviyede sürdürmenin araçları olarak görülmemelidir. Salgın devam etmektedir ve kamu otoritesinin salgını kontrol altına alma sorumluluğu da devam etmektedir. Salgın kontrolü aşı ve bireysel korunma tedbirlerine indirgenemez. Sağlık Bakanlığı tarafından verilen rahatlama dönemine girdiğimiz mesajları gerçekçi değildir. Tersine, salgını hafife alan mesajlar aşılanmanın ve bireysel korunma tedbirlerinin de toplum tarafından daha önemsiz algılanmasına, değersizleşmesine yol açmaktadır.

Halk sağlığı uzmanları olarak akademide olsun sahada olsun salgın kontrolü için her alanda emeğimizi, desteğimizi sunmaya devam edeceğiz. Mümkün olan her iletişim kanalını kullanarak, belirli aralıklarla toplumu bilgilendirmeye, salgın yönetimine katkıda bulunmaya devam edeceğiz. HASUDER olarak Sağlık Bakanlığı'nı bizlerle ve ilgili bütün meslek kuruluşlarıyla iletişim kurmaya ve katılımcı mekanizmaları geliştirmeye davet etmeye devam edeceğiz.

Kamuoyuna saygıyla sunarız.

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği / 4 Şubat 2022